

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 20 februari 1899, kl. 1 e. m.

*Betänkande, i anledning af väckt motion om ändring af § 44
bränvinsförsäljningsförordningen.*

(2:a A.)

I en inom Andra Kammaren af herr *C. G. Bäckgren* väckt motion, n:o 36, har förslag framstälts om ändring i § 44 mom. 1 i kongl. förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin m. m. den 24 maj 1895.

Sagda moment är så lydande: »Förbrytelse mot § 24, 28, 29, 30 eller 33 straffes med böter från och med 10 till och med 50 kronor.»

Motionärens förslag innebär, att straffsatsen i detta lagrum, så vidt densamma afser förbrytelse mot § 28 bränvinsförsäljningsförordningen, skulle höjas till böter från och med 50 till och med 500 kronor.

Den väckta motionen är af följande lydelse:

»Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 24 maj 1895 angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker innehåller i 28 §:s 2 mom.: *Bränvin må å försäljningsställe icke utlemnas till den, som är rusig, ej heller till minderårig; och i 3 mom.: Öfverlastad person får ej utdrifvas från utskänkningsställe, der han förtärt starka drycker, eller lemnas utan vård.*

Innehållet i dessa föreskrifter ådagalägger tydligt, att lagstiftaren
Bih. till Riksd. Prot. 1899. 5 Saml. 1 Afd. 8. Häft. (N:o 8.)

härvidlag haft den uppfattning, att innehafvaren af utskänkningsrättighet till bränvin har, om han olämpligt utöfvar denna rättighet, sin andel och ansvar i de sorgliga följder, som utskänkningsrättigheten af nämnda vara då medför. Man har helt naturligt sökt förekomma, att den, som är hemfallen åt fylleribegäret, skulle under rusets inflytande göra sig själf skada eller förorsaka sådan för andra. Således i detta fall en behöflig föreskrift ur samhällssynpunkt. Frågan blir då, om de, för hvilka dessa föreskrifter äro gifna, och de, hvilka samhället aflönar för att ha tillsyn om lagarnas efterlefnad, härvidlag göra sin skyldighet och ge helgd åt lagen.

Otaliga äro de brott och förseelser, som blifvit begångna under rusets inverkan, och dagligen fyllas domstolarnas protokoll med ytterligare bekräftelse derpå. Den brottslige erkänner stundom, att ruset sänkt honom till samma ståndpunkt, hvarpå de olyckliga befinna sig, hvilka samhället nödgas förvara inom dårhusets dystra murar: han åberopar sitt fylleri, söker deri en ursäkt och fordrar en viss grad af otillräknelighet. Blevne lagens föreskrifter åttlydda, skulle större delen af rusets förderliga följder vara förekomna. Utskänktes ej bränvin till den, som lagen här vill skydda, och lemnades rusig person ej utan vård, så blefve han ju ej i tillfälle att begå brott och förseelser, medan ruset ännu beherskar honom. Det synes således, att den, hvilken innehar utskänkningsrättighet, men försummar lagens här vidrörda föreskrifter, har en mycket dryg andel i och ett synnerligen tungt ansvar för de brott och förseelser, som tillkomma under rusets inflytande.

Nu heter det visserligen i 44 § af samma kongl. förordning, att den, som ej åttlyder föreskrifterna i 28 §, är hemfallen till böter från och med 10 till och med 50 kronor. Men 44 §:s innehåll tyckes tyvärr vara för dem, som ha att göra med fyllerimål, antingen helt och hållet obekant eller ock en sådan obetydlighet, en tom, död bokstaf, som ej förtjenar afseende. Hvilketdera som helst: någon tillämpning förekommer icke, så vidt mig är bekant. Om okunnighet, liknöjdhet eller möjligen någon sämre bevekelsegrund är orsak dertill, känner jag icke.

Då, så vidt jag förstår, den, som innehar utskänkningsrättighet af bränvin, men försummar att ställa sig föreskrifterna i 28 § af kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin m. m. till åttlydnad, har medelbar andel och ansvar dels i den skada och ohälsa, som den rusiga personen ådrager sig genom sitt fylleri, dels ock uti de brott och förseelser mot enskild person eller samhället, hvilka begås under rusets inflytande, så vågar jag fästa uppmärksamheten på nöd-

vändigheten af strängare och allvarligare följder för underlåtenhet att åttlyda innehållet i nämnda 28 §.

Hvad samhället med allt fog har rätt att fordra af den, som erhållit utskänkingsrättighet af bränvin, är, att han sköter denna rättighet så, att ohelsa, fattigdom, brott och förseelser ej genom hans utskänkning spridas och främjas. Har samhället rätt att fordra detta, så är det samhällets både rättighet och ännu mera skyldighet att söka förhindra öfverträdelser af det viktiga innehållet i 28 § af kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin m. m.

Ett välsignelsebringande sätt dertill vore, såsom jag vid ett föregående tillfälle dristat föreslå, nemligen att borttaga den helt och hållet öfverflödiga utskänkingsrättigheten af bränvin och använda industrivaran bränvin endast till tekniska ändamål, men då ett sådant sätt skall vara — märkvärdigt nog och för min ringa del oförklarligt — omöjligt, emedan städernas ekonomi skulle på ett alltför kämbart sätt vidröras, och, såsom det påstås, en del af den manliga, vuxna befolkningen ej skulle kunna utan alltför stor saknad lefva utan bränvin, så återstå då endast andra åtgärder, fastän icke så verksamma och kraftiga. Jag tänker mig då, med fästadt afseende på hvad jag här förut påpekat rörande samhällets rättighet och skyldighet mot utskänkningsinnehafvare, som försummat föreskrifterna i här vidrörda kongl. förordning, att samhället, sin skyldighet likmätigt, kunde genom lagbestämmelser fordra af bränvinsutskänkaren ersättning för all den skada i ett eller annat afseende, som hans olagliga åtgörande medelbart har förorsakat, eller ock att lagstiftningen göres mera effektiv i hvad som rör de i 44 § nämnda bötesbeloppens storlek.

De nu föreskrifna bötesbeloppen, 10 och 50 kronor, äro så obetydliga, att utskänkningsinnehafvaren antingen ej respekterar dem eller ock hellre skulle underkasta sig att utgifva en sådan summa, än han ställer sig lagens föreskrifter till efterrättelse. Lagstiftarens bestämmande af bötesbeloppens delning, såsom 51 § innehåller, har, då beloppen äro så obetydliga, ej haft den verkan, som lagstiftaren dermed åsyftat.

För att om möjligt göra lagen mera effektiv och verkande så, som dess stiftares mening varit, synes mig ett höjande af bötesbeloppen vara det enklaste sättet, och som ett sådant åtgörande ej gerna bör möta något som helst motstånd, då väl hvar och en önskar ett lojalt handlingssätt äfven på bränvinsutskänkingsområdet, så vågar jag föreslå, att Riksdagen beslutar, att böterna, som bestämmas i 44 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående vilkoren för försäljning af bränvin

m. m. den 24 maj 1895 för öfverträdelse af föreskrifterna i samma förordnings 28 §, höjas till resp. 50 och 500 kronor».

Utskottet kan icke finna den ifrågavarande straffsatsen för låg i förhållande till den förbrytelse, motionären afser. För öfrigt läser icke, såsom motionären synes föreställa sig, en höjning af denna straffsats leda till, att § 44 bränvinsförsäljningsförordningen oftare än nu blefve tilläpåd.

På grund häraf hemställer utskottet,

att herr Bäckgrens förevarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 20 februari 1899.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.
